

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarum Qualificatoris, Et
Olim Complviti Sacrae Theologiae Professoris. Opus
Theologicum, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivt ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 8. Qualiter scientia visionis, quam Deus habet de nostris actibus
liberis, cum eorum libertate benè cohæreat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

præuisio effectus mouere possit Deum ad decernendam tale principium, & consequenter ad cognoscendum illud existens. Adde, etsi præuisio effectus necessariò tangere debeat existens principium eius essentialè, adhuc posse moueri Deum ex eâ præuisione ad decernendam existentiam ipsius principij; quia hoc per talem præuisionem non iudicatiuè, sed apprehensiuè tantum debet attingi, vt ex dictis etiam loco citato constat. Apprehensio autem simplex rei existentis (quam in Deo etiam esse possibilem ostendi disp. 23. citatâ quæst. 3.) non impedit, sicut iudicium, quominus Deus possit decernere, vt res ipsa existat; eo quòd apprehensio simplex cum suo obiecto non est connexa, sicut est iudicium; neque illud, sicut iudicium, persuadet. Et quidem, posse Deum attingere suâ cognitione rem existentem, præscindendo à principijs eius etiam essentialibus, siue ea non attingendo, saltem eodem modo, circa obiectum scientiæ mediæ negari non potest. Cùm certam sit inter Nostrates, dum cognoscit Deus consensum futurum sub conditione auxiliij, ex parte hypothesis præscindere à causis ipsius auxiliij, siue eas non ponere in hypothesi; prout latius explicatum est supra disp. 28. quæst. 4. proposit. 7. & quæst. 7. num. 322. & disput. 37. quæst. 4. à num. 63.

149 Stat ergo ex dictis, Deum motum ab existentia effectus absolute præuisâ amare posse efficaciter eius causas, & causalitas in ipso effectu non inclusas; nam, quæ includuntur, non possunt ex præuisione effectus, quæ & ipsa præuidentur, amari efficaciter iuxta proposit. 1. Superest determinandum an talis amor possit esse electio tendens in eas causas, & causalitates præcisè, vt media sunt utilia ad effectum. Censeo, non posse. Quia, sicut ex præuisione effectus nequit Deus moueri ad volendum, vt effectus existat; ita neque ad volendum, vt existant media ad eum. Vt illa præcisè vt utilia sunt; eo quòd velle, vt existat medium præcisè vt causaturum est finis, æquivalenter, seu virtualiter est, velle, vt existat finis. Ob aliam ergo, bonitatem ab existentia effectus aliqua ratione pendente amanda sunt principia eius, quando ad eorum amorem mouet existentia effectus præuisâ. Caterùm, quia simul cum præuisione effectus non potest non dari in Deo decretum efficacis intentionum ipsius effectus à tali præuisione independem, & ipsâ præcùm iuxta dicta num. 142. ideo ex hoc decreto poterit Deus moueri, si velit, ad amandam utilitatem mediorum prædictorum vel alio decreto adæquato, ad quod dumtaxat moueat intentio efficax effectus, vel eodem, quo amatur altera ipsorum mediorum bonitas, ad quod moueat simul intentio, & præuisio effectus. Dixi, si velit. Quia, licet intentio efficax effectus necessitet Deum ad amandum efficaciter principium essentialè effectus, quatenus utile ad illum est; quando aliàs tale principium ex alio motiuo efficaciter non amatur; non tamen necessitat, quando amatur, ex eoque amore futurum præuidetur. Quoniam intentio efficax finis nequit necessitare ad media, quæ aliunde præuidentur futura, iuxta doctrinam datam supra disp. 36. §. 4. proposit. 2.

150 Sequitur iam, vt ad extremum indicemus, qualiter ex doctrinâ datâ circa præsentem propositionem variæ difficultates Theologicae suis locis veniant enodandæ. Imprimis enim per illam venit probandum principium meriti, saltem non

essentialè, optimè sub ipsum meritum etiam absolute præuisum cadere posse. Et quæ sequuntur ex hac vniuersali assertionè, quæ multa sunt. Deinde, etsi Christus Dominus fuerit decretus post peccatum Adami absolute præuisum, potuisse nihilominus B. V. Mariam à pacto inito cum Adamo, sicque à peccato originali, & debito eius exclusam esse ex meritis Christi etiam absolute præuisis; ita, vt peccatum Adami simul cum pacto sint causa intentionalis existentia Christi; & rursum Christus cum suis meritis sit causa intentionalis pacti prout excludentis B. V. Hic enim tantum interuenit mutua causalitas intentionalis, quam, probauimus, esse possibilem. Ex quibus præterea sequitur, potuisse datam esse Adamo iustitiam originalem, atque etiam gratiam, qua suum peccatum vitare potuit, ex meritis Christi etiam absolute præuisis. Potuisse ex ipsis meritis similiter absolute præuisis datam esse B. V. maternitatem Christi, aut etiam gratiam qua B. V. ipsam mereretur maternitatem. Aliaque demum multa huiusmodi in varijs materijs ex prædictâ doctrinâ faciliè quisque potest inferre.

QVAESTIO VIII.

Qualiter scientia visionis, quam Deus habet de nostris actibus liberis, cum eorum libertate bene cohereat.

151 **Q**uestio hæc oportune adiungitur præcedenti quia difficultas eius ex principijs in illa statuta facilius expedietur. Circa quam duo ab omnibus Catholicis supponuntur tanquam omnino certa secundum fidem. Primum. Nos multos actus liberè, atque ad eòd meritòriè, vel demeritorie exercere. Secundum. Deum tales actus ab æterno videre prout existentes in suâ differentiâ temporis scientiâ penitus infallibili, atque ad eòd essentialiter cum eorum existentia connexâ; quæ scientia visionis nuncupatur: quorum duorum coherentia difficilis videtur. Nam, quo tempore ego pono existentem aliquem meum actum, vt ille sit liber, potentiam proximam habere debeo ad illum omittendum, quam tamen videor non posse habere, suppositâ præscientiâ diuinâ de tali actu. Quia nullam potentiam habere videor ad ponendam à parte rei omissionem actus: non enim ad ponendam illam coniunctam cum tali præscientiâ; nam id esset, præscientiam falsificare, quod est impossibile; sed neque ad ponendam non coniunctam; nam id esset, posse me facere mediâ omissione actus, vt non præxisterit ab æterno præscientia de actu: quod etiam impossibile est: cum ad præteritum non detur potentia. Aliter autem omisso actus non potest poni à parte rei, quam vel coniuncta, vel non coniuncta cum dictâ præscientiâ: cum inter extrema contradictoria non detur medium.

152 Hæc difficultas in duos oppositos errores distrahit aliquos Infideles. Alterum negantium Deo præscientiam de actibus nostris, vt horum libertatem seruarent: è quibus fuit Cicer. lib. de Fato, & lib. 2. de Diuinat. De quo ait August. lib. 5. de Ciuit. Dei cap. 9. *Pe homines faceret liberos, fecit sacrilegos.* Alterum negantium actibus nostris libertatem, vt Dei præscientiam

de illis retinerent: è quorum numero fuerunt Vvicleph. apud Vvaldeni. tom. 1. cap. 22. & 25. & alij hæretici.

153 Catholicici verò Scriptores, vt, difficultate proposita superata, præscientiam diuinam de nostris actibus cum eorum libertate componant, in varios dicendi modos diuisi sunt. Alij enim dicunt, quo tempore voluntas nostrâ operatur liberè, potentiam habere ad faciendum, quòd Dei præscientia de suâ liberâ operatione non præxisterit ab æterno; atque ita ad ponendam à parte rei omissionem operationis suæ seiunctam à tali præscientiâ. Ita Magist. S. Thom. S. Bonau. Scot. Albert. Alens. Oham. Gabr. Gregor. Armacan. Adam. Marfil. Maior. Durand. Capreol. Vvaldens. Bellarm. Holcor. Aliac. Dried. Vega. Bann. Valenl. & alij apud Ruiz tom. de Scient. disput. 31. sect. 2. apud Quiros tom. 1. de Deo disput. 47. initio, & apud alios mox referendos. Quibus consentiunt ex modernioribus Card. de Lugo dis. 26. de Incarnat. sect. 3. Monca. in Select. disp. 3. cap. 21. Arriag. 1. par. disp. 19. lect. 5. subsect. 1. & disput. 35. sect. 1. subsect. 3. Martinon disput. 9. sect. 4. num. 35. Ribas disp. 5. de Scient. cap. 9. Petr. à S. Ioseph. disp. 2. sect. 8. Ripald. tom. 2. de Ente supern. disput. 72. num. 8. Ribaden. disput. 17. de Scient. cap. 1. Quiros disput. 47. citatâ, & alij Recentiores communiter.

154 Istum tamen dicendi modum, licet aded communem, vehementer reproban, imo seueris notis inurunt Soar. Opusc. de scient. Dei lib. 1. cap. 9. Molin. 1. par. quæst. 14. art. 13. disput. 16. & in Concord. disput. 49. Ruiz dictâ disput. 31. & apud eos alij. Censent enim, quo tempore voluntas nostrâ operatur, iam non esse contingens, sed absolutè necessariam, quòd Deus ab æterno præsciuerit eius operationem: iamque subinde in tali tempore non dari in voluntate nostrâ potentiam ad faciendum, quòd præscientia de operatione suâ non præxisterit ab æterno: eo quòd ad præteritum non datur potentia. Verum; cum hi Doctores fateantur, neque negare possint, voluntatem nostram, quo tempore operatur liberè, ita posse suam operationem omittere, vt, si eam omitteret, iam tum Deus non habuisset ab æterno præscientiam de operatione, sed de omissione eius; arbitror, eos in re ab Auctoribus primæ sententiæ non dissentire; nam illi loquutione suâ amplius re ipsâ non videntur prætertere.

155 Fuerunt nonnulli, qui, veluti mediâ viâ incedentes apud Molin. vbi supra, dixerunt, voluntatem nostram, quo tempore operatur liberè, potentiam habere ad impediendam præscientiam de suâ operatione; hanc tamen non esse potentiam ad præteritum; quia præscientia diuina (cuius æterna duratio est indiuisibilis, & tota simul) semper est præsens, & nunquam præterita. His consentire videntur Bann. 1. p. q. 14. art. 13. Valent. quæst. 14. punct. 5. Arrub. disput. 33. cap. 6. & alij. Cæterum explicatio hæc pondus propositæ difficultatis aut parum, aut nihil videtur eleuare. Quoniam, licet præscientia diuina catenus sit semper præsens, quatenus nullum est tempus præsens, cui non respondeat; non tamen est semper correspondens de præsentis omni tempore; eo quòd neque omne tempus est semper præsens, sed aliud præsens, aliud præteritum, aliud futurum; vnde correspondentia, quam præscientia Dei habuit cum tempore præterito, iam non est præsens, sed præterita; sicut, quam habebit cum tempo-

re futuro, nondum est præsens, sed futura. Cuiusque præsentia Dei de actu libero nostræ voluntatis hodierno tam sit omissioni eius opposita prout correspondens tempore præterito, quam prout correspondens præsentis, propter connexionem essentialem, quam cum actu ipso prout existente hodie habet, in quocunque illa tempore existat; conficitur, potentiam impediendi præscientiam Dei in voluntate operante liberè ab Aduersarijs requisitam necessariò debere esse per se impedituram talis præscientiæ, non solum prout correspondentis tempore præsentis, sed etiam prout correspondentis tempore præterito; etiam si per impossibile præsentis non responderet. Recurritque integra difficultas de impossibilitate potentia ad præteritum. Quæ clarius adhuc cernitur in casu reuelationis Dei purè præterite de actu libero hodierno, quæ perinde, ac præscientia, obstabit libertati eius, nisi hodie voluntas habeat potentiam impediendi illam impedituram præterita. Quid ego in hac materia dicendum præterita, ex sequentibus propositionibus apparebit.

Propositio. 1.

Quidquid connectitur cum actu aliâ libero voluntatis, (connexionem scilicet metaphysicâ, seu essentiali, de qua in præsentis materiâ semper est sermo), & eius libertatem non tollit, non potest non à nutu libero ipsius voluntatis dependere in existentia suâ; siue ea respectu talis actus sit præsens, siue præterita, siue futura.

Constat hæc propositio ex generalibus principijs de libertate stabilitis supra disput. 30. quæst. 5. præsertim prop. 12. 13. & 14. Speciatim autem probatur primò; nam, si sit voluntas aliâ ad suum actum proximè libera; vt in casu propositionis supponitur, impossibile est, quòd talis actus à tali voluntate eliciatur, quin ea se ipsam sponte suâ determinet ad eum eliciendum, vt dicta proposit. 13. monstratum est: & consequenter, quòd talis actus existat aliter, quam dependenter à libero nutu, siue ab arbitrio talis voluntatis. At ens conexum cum actu non potest non in suâ existentia dependere ab eo, à quo dependet actus: cum euidenter sit necessarium, vt id, quòd sine actu nequit existere, sine eo consequenter nequeat existere, sine quo ipse actus nequit existere. Igitur ens conexum cum actu aliâ libero voluntatis, & eius libertatem non tollens, non potest non in suâ existentia dependere à libero nutu; siue ab arbitrio ipsius voluntatis.

Secundò probatur; quia causa immediata entis conexi cum actu aliâ libero voluntatis nequit habere potentiam proximam ad dandum ipsi enti existentiam, nisi sit conditionatè verum talem actum sine contradictione exiturum in sua differentia temporis, si in suâ existentia tale ens iuxta doctrinam stabilitam dictâ quæst. 9. proposit. 9. Sed quòd id sit conditionatè verum, dependet à nutu libero voluntatis proximè libera ad talem actum, iuxta doctrinam stabilitam etiam ibi proposit. 14. Ergo potentia proxima causa immediate entis conexi cum actu aliâ libero

voluntatis à nutu libero ipsius voluntatis dependet in existentia suâ. At tale ens nequit non dependere in suâ à tali potentia proxima suâ causa immediata. Ergo de primo ad vltimum tale ens nequit non dependere in existentia suâ à dicto nutu libero voluntatis.

158 Ex huius propositionis doctrinâ vniuersali sequitur, præscientiam diuinam de actu libero voluntatis creatâ non posse non dependere in existentia æternâ suâ à nutu libero ipsius voluntatis prout existente, exercitoque in eâ differentia temporis, in quo liberè talis actus à tali voluntate producit. Quia talis præscientia ob suam infallibilitatem cum tali actu connexa est, & eius libertatem non tollit, vt supponimus ex fide. Huiusmodi autem dependentia in eo stat, prout dicebamus quæst. 7. num. 117. quòd intellectus diuinus ad dandam existentiam æternâ tali præscientiæ, virtualiter scilicet producendo formalitatem eius, ab æterno determinatur, tanquam per extrinsecam quamdam intentionalemque conditionem, per existentiam talis actus in suo tempore contingenter futuram, à nutuque libero subinde talis voluntatis oriundam. Per tale enim conditionem completur potentia proxima intellectus Dei, atque ad eò (cum sit potentia necessaria) necessitatur ad talem præscientiam concipiendam ab æterno. Itaque ex suppositione, quòd voluntas creatâ pro nutu suo libero producit in suo tempore eliquem actum, non potuit non esse ab æterno verum, (hoc est, indubitabile verè), talem actum in tali tempore extitutum, & consequenter intellectus diuinus, vt pote omnis veri cognoscitiuus, non potuit non concipere ab æterno præscientiam de existentia in tali tempore talis actus. Quæ præscientia proinde nec potuit non dependere in suâ æternâ existentia à nutu libero voluntatis; determinantis medio suo actu existentiam ipsam modo dicto.

Propositio 2.

159 Impossibile est, vt voluntas ad actum, quem producit, sit libera, nisi potentiam habeat ad impediendum, siue ad faciendum, quòd non existat, quidquid cum tali actu connexum existit.

Hæc vniuersalis propositio ijs omnibus argumentis probanda venit, quibus disp. 30. quæst. 10. proposit. 1. late probauimus, voluntatem physicè prædeterminatam ad aliquem actum idcirco ad illum non esse liberam; quia physical prædeterminatio ex vnâ parte cum tali actu connexa est, ex aliâ verò voluntas ad impediendum illam, siue ad faciendum, quòd non existat, potentiam non habet. Eò enim tendunt omnia argumenta illa, vt probent, existente prædeterminatione connexâ cum actu, & à voluntate non impediibili, nullam esse in voluntate potentiam ad omittendum actum, atque ad eò nec libertatem ad actum: quia neque est in voluntate potentia ad ponendam à parte rei carentiam actus coniunctam cum prædeterminatione; cum talis coniunctio sit chymica: neque ad ponendam iunctam à prædeterminatione; coniunctamque cum carentia eius: cum voluntas prædeterminationem impedit, seu eius carentiam ponere nequeat: nullaque sit alius modus possibilis ponendi à parte rei carentiam actus, quam vel co-

niunctam cum prædeterminatione, vel ab eâ se iunctam, coniunctamve cum carentia eius, vt constat. Quod idem per eadem argumenta vniuersaliter venit probandum in casu existentie cuiuslibet omnino entis connexi cum actu voluntatis, & à voluntate non impediibili, vt ex se manifestum est, & clarius innotescet applicanti dicta argumenta cuiuslibet enti eas duas conditiones habenti. Quod faciliè quisque ad propositum facere poterit, ne nos actum agamus.

160 Quòd si, existente quolibet ente connexo cum actu, & à voluntate non impediibili, libertas ad talem actum in voluntate dari non potest, conficitur, existente quolibet ente connexo cum actu, libertatem ad talem actum in voluntate dari non posse, nisi detur in eâ potentia ad impediendum tale ens. Atque ad eò impossibile esse, vt voluntas ad actum, quem producit, sit libera, nisi potentiam habeat ad impediendum, quidquid cum tali actu connexum existit, vt nostra propositio fert.

161 Ex qua planè sequitur, voluntatem nostram nullatenus posse esse liberam ad actum, quem producit, nisi potentiam habeat ad impediendum, siue ad faciendum, quòd non existerit ab æterno præscientia Dei de tali actu, vt pote quæ cum ipso actu est connexa titulo suæ infallibilitatis: vt est certissimum.

Propositio 3.

162 Voluntas creatâ in eâ temporis mensurâ, in qua est proximè libera ad aliquem actum producendum, vel omittendum, eo ipso habet potentiam proximam ad faciendum, quòd præscientia Dei de existentia ipsius actus extiterit, vel non extiterit ab æterno.

Quoniam libertas proxima voluntatis ad aliquem actum producendum, vel omittendum in duabus potentijs proximis (scilicet per solam rationem nostram distinctis) consistit, alterâ ad actum, & alterâ ad omissionem eius, vt ex doctrinâ sæpe repetita supra disp. 36. constat. Potentia autem proxima voluntatis ad actum ipsissima est potentia proxima ad faciendum, quòd extiterit ab æterno præscientia diuina de ipso actu, & potentia proxima ad omissionem actus ipsissima est potentia proxima ad faciendum, quòd non extiterit ab æterno præscientia diuina de actu; extiterit tamen opposita de ipsâ omissione actus. Nam, vt ex dictis circa proposit. 1. constat, per positionem temporaneam actus liberi voluntatis necessariò determinatur intellectus diuinus ad concipiendam ab æterno præscientiam æternam de illo, & per eius omissionem ad concipiendam præscientiam oppositam. Vnde voluntas ponens actum, medio illo determinat existentiam præscientiæ æternæ de illo; sicut ponens omissionem præscientiam oppositam. Potentia igitur proxima, quam habet voluntas ad ponendum vel actum, vel omissionem, potentia est ad determinandam existentiam præscientiæ æternæ Dei vel de actu, vel de omissione. Quod ipsum est, voluntatem habere potentiam proximam ad faciendum, quòd præscientia Dei de existentia actus extiterit, vel non extiterit ab æterno, vt nostra propositio fert.

Pro

Propositio 4.

163 Ut defendatur libertas, quam voluntas nostra ad quemlibet actum, quem liberè producit, habet, necessariò dicendum est, dari in eà simul potentiam ad impediendum, siue ad faciendum, quòd non extiterit præscientia, quam Deus ab æterno habet de tali actu.

Quia non potest in voluntate nostrà dari libertas ad actum, quem producit, nisi detur in eà simul potentia ad impediendum, siue ad faciendum, quòd non extiterit præscientia, quam Deus ab æterno habet de tali actu; vt constat ex proposit. 2.

164 Obijcitur tamen contra doctrinam nostram primò. Ad præteritum non datur potentia. Ergo in voluntate nostrà nequit potentia dari ad impediendum præscientiam, quam Deus ab æterno habet de ipsius actu. Respondeo, eatenus ad præteritum non dari potentiam, quatenus impossibile est, vt vlla potentia suum actum proprium exerceat in tempore, quòd iam est præteritum; quia nulla potentia potest exercere suum proprium actum, nisi in eodem tempore, in quo ipsa existit; & in tempore iam præterito nulla potentia potest existere; eo quòd tempus præteritum nullatenus potest reuerti. In quo tempus præteritum differt à tempore futuro. Futurum enim accedere potest in seque, existentes recipere pleraque potentias, & actus earum. Ob idque absolute dicitur, dari potentiam ad præsens, & ad futurum: ad præteritum verò minime. Vide hoc axioma latius expositum à nobis in Pharo. Scient. disput. 8. quest. 4. proposit. 7. Cuius veritati nihil obstat, iuxta dicta etiam ibi, quòd actus proprii diuersarum potentiarum existentium in diuersis temporibus connexionem inter se habeant quoad suam existentiam in illis, vt saepe fit. Sicque potentia tempore posterior, vel ponendo, vel omitiendo in eo suum actum, faciat, quòd potentia tempore anterior in eo quoque vel posuerit, vel non posuerit suum. Id quòd in nostro casu euenit. Vbi propter connexionem, quam quoad existentias suas inter se habent actus voluntatis creatæ, & actus præscientiæ Dei de illo, voluntas creatæ, vel ponendo, vel omitendum suum actum in tempore suo, potest facere, quòd intellectus diuinus vel posuerit, vel non posuerit suum, in sua æternitate. Atque ita, dum voluntas creatæ in tempore suo liberè actum suum ponit, eadem potentia, quam habet ad omitendum illum, est potentia ad impediendum media tali omissione præscientiam Dei æternam de illo. Similiter, quia reuelatio diuina de peccato futuro Antichristi cum ipso peccato connexa est, à Deo non potuisset in tempore anteriori, nisi foret peccatum ab Antichristo ponendum in tempore posteriori. Potentiaque proinde, quam Antichristus habet ad non peccandum, quando peccata, potest erit ad impediendum, siue ad faciendum, ne præxisterit reuelatio de peccato eius.

165 Et quidem, innumeros actus æternos suum intellectus, tum voluntaris diuina, à voluntate creatæ libera esse modo dicto impedibiles, negari non potest: quia negari non potest esse eos quoad existentiam æternam suam connexos cum

terminis à voluntate creatæ libera impedibilibus; & nequit non esse impedibilis res connexa ab eà causa, à qua terminus connexionis eius impedibilis est. Cum sit manifestum, causam potentem efficere, vt non existat B, sine quo nullatenus potest existere A, eo ipso esse potentem efficere, vt non existat ipsum A. Sic Prædestinatus potens efficere, vt non existant sua merita, eo ipso potest efficere, vt non extiterit decretum Dei remunerandi illa. Et Reprobis potens impedire sua peccata, eo ipso potest impedire decretum Dei puniendi illa. Et iustus potens per peccatum expellere à se habitum gratiæ, impedire potest decretum, quòd Deus habet conferuandi illum. Et vnusquisque potens omittere orationem, quã facit, decretum Dei exaudiendi illam impedire potest. Pariterque similibus. Itaque omnis consequenter, imò potiore quodã iure, impedire possunt præscientiam de suis prædictis actibus liberis, atque adeò impedibilibus à se.

Obijciunt tamen nihilominus contra hanc doctrinam Aduersarij secundò. Per illam profus è medio tolli certitudinem, securitatemque, quam habemus de euentibus liberis futuris subnixam præscientiæ, reuelationibusque diuinis. Nam, si Antichristus in suo tempore futuro præscientiam, reuelationemque diuinam de suo peccato impedire potest, omitendo illud, Ergo adhuc contingens est, vt impediatur. Ergo dubitabile est, an de facto sit impediturus, nec ne; & consequenter, an fundamenta certitudinis, securitatisque de peccato futuro eius reuera subsistant. Quo certitudo ipsa, securitasque penitus corrumpitur. Sed hoc argumentum impii contra omnes est; ab omnibusque proinde soluendum. Quia nemo negare potest, Antichristum, cum liberè sit in suo tempore peccaturus, potentiam in illo habiturum esse ad omitendum suum peccatum, atque adeò contingens fore, vt illud omitatur. Vnde pariter inferri potest. Ergo dubitabile est, ad de facto sit illud omisurus, nec ne. Cum qua dubitabilitate certitudo, securitasque de futuritione illius stare non potest: quia consequenter iuxta argumentum oppositum redditur dubitabilis vel existentia, vel veritas præscientiæ, reuelationisque diuinæ: siquidem deficiente peccato, scientiæ, reuelationisque de peccato necessario debet vel deficere, vel falsa reddi: & vtriusque est æquè oppositum certitudini, securitati que de peccato in tali præscientiæ, reuelationeque fundata.

Respondeo igitur pro omnibus ad argumentum factum; euentum liberum, licet in signo antecedente ad suam existentiam siue præsentem, siue futuram contingens sit, hoc est, potens existere, vel non existere, indifferentique subinde ad existendum, vel non existendum; in signo tamen consequente existentia sua necessarium esse necessitate consequente, siue ex suppositione, subindeque determinatum ad existendum. Vnde, licet ex vi signi prioris præcisè sit dubitabile, an sit exiturus, vel secus; ex vi tamen signi posterioris certum esse potest, quòd existit. Est autem certum, quòd existit, habenti notitiam certam de existentia eius; qualis in Deo est scientia visionis de quouis euentu libero reuera exituro, & in nobis actus fidei de existentia futura eius fundatus in reuelatione diuina, quando de tali existentia datur. Sicut agitur indifferentia antecedens, quam habet Antichristus ad peccandum, & non peccandum, potentiaque in illa inclusa, quam habet ad impediendum suum

peccatum, non obstat, quominus tale peccatum in suo signo posteriori sit exiturum de facto, imo necessariò necessitate consequente: ita eadem indifferentia, potentiaque antecedens, quam habebit Antichristus ad impediendum mediâ omissione peccati sui præscientiam Dei, reuelationemque, & fidem de ipso peccato, atque adeò certitudinem vel indistinctam ab eis, vel in eis fundamentam de existentia futurâ eius, non obstat, quominus talis præscientia, reuelatio, fides, & certitudo existant de facto, imo necessariò necessitate consequente. Ex quibus tum argumenti oppositi patet solutio; tum aliorum, si quæ opponantur, prompta solutio erit.

QVAESTIO IX.

Vtrum prouidentia diuina consistat in actu intellectus, vel in actu voluntatis, vel in utroque.

168 **C**ertum est apud omnes, & notum ex hæcenus dictis, ad prouidentiam diuinam, atque ad eam ad prædestinationem, & reprobationem tam actus intellectus, quam actus voluntatis necessarios esse. Nam sine intellectu ducente voluntas nihil potest decernere; & sine decreto voluntatis nihil potest intellectus ad executionem perducere, prout ad omnem prouidentiam necessarium est. Solùm igitur controuertitur, an prouidentia formaliter, & directè consistat in actibus intellectus, suppositis, vel connotatis actibus voluntatis; vel contra in actibus voluntatis, suppositis, vel connotatis actibus intellectus; vel in utriusque ex æquo.

169 **T**riplex est sententia. Prima asserentium prouidentiam, & prædestinationem directè in actu intellectus consistere connotante actum voluntatis. Ita videtur sentire S. Tho. 1. par. quæst. 22. artic. 1. & quæst. 23. artic. 6. & tradunt ibi communiter Thomistæ, Caiet. Bann. Zunel, Nauarrete, Nazarius, Albelda, & alij. Qui in illo suo imperio monastico, de quo egimus quæst. 6. essentiam prouidentia, atque prædestinationis constituunt. Consentiant ex nostris Bellarmin. tom. 4. lib. 2. de Gratia, & liber. arbit. cap. 9. fine, Valent. 1. par. quæst. 22. punct. 1. & quæst. 23. punct. 2. Fonseca tom. 3. Metaph. lib. 6. cap. 2. quæst. 5. sect. 2. Granad. 1. par. controuer. 4. tract. 5. disput. 2. Ruiz tom. de Prouiden. disput. 3. lect. 3. & apud eos alij. Ex quibus nonnulli, non admittentes imperium Thomisticum, in scientiâ practicâ, quæcunque illa sit, constituunt essentiam prouidentia. Secunda sententia in actu voluntatis connotante actum intellectus ponit essentiam prouidentia, & prædestinationis. Eam tenent S. Bonauen. in 1. distinct. 40. artic. 1. quæst. 2. Scot. ibi quæst. 1. Soar. lib. 1. de Prædestin. cap. 17. Vazq. 1. par. disput. 87. cap. 3. Less. de Prædestin. lect. 2. §. 1. & alij. Tertia sententia est prouidentiam, & prædestinationem vtrumque actum dictum complexi simul, & directè. Ita Molin. 1. par. quæst. 22. artic. 1. disput. 1. §. Quod si petas. & quæst. 23. artic. 1. disput. 2. §. Statuenda est. Becan. cap. 1. 4. quæst. 2. Herice disput. 22. cap. 6.

cum alijs ex Antiquioribus, quos referunt Soar. & Ruiz.

Tota hæc controuersia est de nomine, & 170 parui momenti, vt bene notarunt Valent. Soar. Vazq. & alij. In eo enim versatur cardine, an nomine prouidentia, vel prædestinationis directè actus intellectus, vel potius actus voluntatis, vel simul vterque significetur iuxta communem acceptionem. Breui me expedio.

Propositio vnica.

Prouidentia, & prædestinatio interdum ad actus intellectus diuini, interdum ad actus diuinæ voluntatis referuntur. Proprius tamen videntur accipi pro actibus diuinæ voluntatis prout connotantibus actus diuini intellectus. 171

Prior pars propositionis ex sacra Scripturâ, & Patribus potissimum petenda est. Et primùm de prouidentia constat, referri ad intellectum in Scriptura, quoties per verba significantia cognitionem mentio eius habetur. Exodi 2. *Respexit Dominus filios Israel.* Exodi 3. *Vidi afflictionem populi mei.* Iob. 34. *Oculi enim eius super vias hominum.* Ad Rom. 11. *O altitudo diuinarum sapientia, & scientia Dei; quam incomprehensibilia sunt iudicia eius!* &c. Quæ verba & similia passim repetantur: Ambros. etiam in illud ad Rom. 12. *Prouidentes bona.* Anselm. in Elucidario circa medium. Beda tom. 5. in lib. Cui titulus *Mundi constitutio* prope finem Nazian. orat. 2. in Iulian. sub initium. Basil. homil. in Psal. 48. col. penult. Boet. & S. Tho. relati à nobis supra quæst. 1. expressè dicunt, prouidentiam esse actum rationis, seu cognitionis, quo præcognoscuntur futura. Id ipsum constat specialiter de prædestinatione iustorum, quam sæpe nomine præscientia, aut cognitionis significat Scriptura. Ad Rom. 11. *Non repulit Dominus plebem suam, quam præsciuit.* 2. ad Timoth. 2. *Nouit Dominus, qui sunt eius.* 1. Petri 1. *Electis secundum præscientiam Dei Patris in sanctificationem.* & sæpe alibi. Consentiant in eodem modo loquendi Patres August. lib. de Dono perseverantia cap. 17. & 18. Prosper lib. 1. de Vocat. Gent. cap. 10. & ad Excerpta Genuesium in dub. 8. & ad Capitula Gall. cap. 15. Anselm. in locum citatum ad Rom. 11. Fulgent. lib. 1. ad Monim. cap. 24. prope medium, & cap. 26. circa principium. Beda in Collectaneis ad Epistolas Pauli varijs in locis, Auctor Hypognost. apud August. lib. 6. paulò post principium. Gregor. in lib. 4. Reg. cap. 14. lib. 5. versus finem, & alij. Aduerto tamen in huiusmodi testimonijs Scripturæ, & Patrum nullatenus posse esse sermonem de imperio illo à nobis reiecto dictæ quæst. 6. quod non tam scientia, aut notitia, quam impulsus quidam dici potest iuxta eius Assertores, sed de scientiâ aliâ practicâ, qua ad prouidè decernendum aliquid voluntas diuina mouetur.

Iam prouidentiam referri ad voluntatem Dei constat ex illis Scripturæ locis, in quibus cura dicitur Sapien. 6. *Equaliter est illi cura de omnibus.* 1. Petri 3. *Quoniam ipsi est cura de vobis.* Cura enim ad voluntatem pertinet. Sub quo nomine de prouidentia differunt Ambros. lib. 1. Offic. cap. 13. & 1. Corinth. 1. par. 4. Nazanz. orat. 3. in Iulian. 172